

ห้องเสริมวิชาการ

ความหมาย

ห้องเสริมวิชาการ (Resource Room) หมายถึงห้องที่จัดไว้เพื่อให้บริการช่วยเหลือ สนับสนุน และอำนวยความสะดวกแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อจะพัฒนาความสามารถ ได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคลในการเข้ารับการศึกษาเล่าเรียน

ความเป็นมา

ความคิดเกี่ยวกับการจัดห้องเสริมวิชาการนี้ สืบเนื่องมาจากการจัดการเรียนร่วมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยยึดปรัชญาที่ว่า “การให้การศึกษาเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น ควรจะมีการเอื้ออำนวยให้เด็กได้พัฒนาความสามารถที่มีอยู่เต็มตามศักยภาพ”

ดังนั้นเมื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ จึงพยายามให้เด็กได้รับการศึกษาในชั้นเรียนปกติร่วมกับเด็กอื่นๆ มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่เนื่องจากเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีหลายประเภท และมีความรุนแรงของปัญหาในระดับต่างๆ กัน ห้องเสริมวิชาการจึงเป็นเสมือนแหล่งเตรียมความพร้อมและให้การสนับสนุนแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่สามารถเรียนได้ดีขึ้น โดยมีนักการศึกษาพิเศษที่ได้รับการฝึกฝนมาทำหน้าที่ให้บริการในห้องนี้ และเวลาที่เด็กจะเข้ามาใช้บริการในห้องนี้มีน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของเวลาที่เรียนอยู่ในโรงเรียน

เด็กยังคงใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่ชั้นเรียนปกติ การจะมารับบริการที่ห้องเสริมวิชาการนี้ก็ต้องผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการวิชาการซึ่งประกอบด้วยบุคลากรหลายฝ่ายที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กรวมทั้งพ่อแม่และผู้ปกครองด้วย โดยพิจารณาจากความต้องการ และความจำเป็นของแต่ละคน ห้องเสริมวิชาการเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในการจัดบริการสำหรับผู้ที่มีความพิการระดับน้อยถึงระดับปานกลางและรวมถึงการจัดบริการให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ลักษณะของห้องเสริมวิชาการ

ห้องเสริมวิชาการควรมีขนาดไม่เล็กหรือใหญ่เกินไป แต่ควรมีลักษณะโปร่งสบายมีแสงสว่างพอเพียง มีการระบายอากาศดี นอกจากนี้ควรมีสื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นในการสอนจัดไว้อย่างเป็นระเบียบสามารถหยิบใช้ได้สะดวก และอุปกรณ์ต่างๆ ควรมีที่เก็บซึ่งสามารถพับเก็บได้ หากต้องการใช้พื้นที่เพิ่มขึ้น ตามปกติอัตราส่วนของครู : เด็กที่มารับบริการในแต่ละครั้งไม่ควรเกิน 1 : 15 สำหรับบริการเป็นกลุ่มและช่วงเวลาที่ใช้ควรใช้เวลาสั้นๆ ประมาณ 20 - 45 นาที

ปกติบริการที่ห้องเสริมวิชาการ โดยเฉพาะในการสอนรายบุคคลจะรวมถึงการฝึกการรับรู้ การพัฒนาภาษา การพัฒนาสังคม อารมณ์ และการฝึกการเคลื่อนไหว รวมทั้งการพัฒนาทักษะที่เป็นพื้นฐานของการเรียนทางวิชาการ

บริการของห้องเสริมวิชาการควรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เมื่อเด็กมีความก้าวหน้าจนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ก็ควรให้กลับไปเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลาได้ และจะกลับมาเฉพาะเมื่อเผชิญกับปัญหาบางประการที่ต้องการความช่วยเหลือ หรือให้การสนับสนุนเพิ่มเติม ดังนั้นห้องเสริมวิชาการจึงเป็นบริการประเภทหนึ่งในการจัดการเรียนร่วม

ความสำคัญของห้องเสริมวิชาการ

เด็กนักเรียนหลายคนที่มีปัญหาในการเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านการปรับตัวทางอารมณ์หรือสังคม หรือการเรียนรู้ช้า ซึ่งมีเหตุมาจากข้อจำกัดทางกายภาพ ประสาทสัมผัส หรือสติปัญญาที่แตกต่างจากเด็กอื่น เด็กเหล่านี้ต้องการความช่วยเหลือพิเศษที่จะทำให้เขามีโอกาสประสบความสำเร็จและเป็นการเสริมกำลังใจให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง อันจะช่วยให้เขาได้ค้นคว้าวิธีปรับตัวที่เหมาะสมไม่ต้องใช้ชีวิตชดเชยอย่างเกินกว่าเหตุ ซึ่งเป็นลักษณะพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ต้องอาศัยเวลาและเทคนิควิธีที่เหมาะสม ในการดำเนินการ และห้องเสริมวิชาการก็จัดเป็นบริการหลักที่มีความสำคัญในการช่วยเหลือดังกล่าวนี้

ประเภทของห้องเสริมวิชาการ

ดา ลองโซ (D' Alonzo, 1986) ได้จำแนกประเภทของห้องเสริมวิชาการไว้เป็น 5 ประเภท ซึ่งผู้นำไปจัดใช้ควรพิจารณาให้สอดคล้องกับสภาพตามความเหมาะสม

1. ห้องเสริมวิชาการแบบระบุประเภท (categorical resource room)

จะให้บริการนักเรียนที่มีปัญหาเฉพาะทาง และได้รับการวินิจฉัยแล้วว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทใด เช่น เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหรือเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เป็นต้น

2. ห้องเสริมวิชาการแบบข้ามประเภท (cross - categorical resource room)

ให้บริการนักเรียนที่มีปัญหาแตกต่างกัน โดยดูที่ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมเป็นหลัก ฉะนั้นเด็กที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาแต่อยู่ในระดับที่สามารถเรียนได้ และเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมก็อาจเข้ารับบริการในห้องนี้ด้วยกันได้ โดยครูเสริมวิชาการจะเป็นผู้พิจารณาจัดตารางเวลาและบริการตามความเหมาะสม

3. ห้องเสริมวิชาการแบบไม่ระบุประเภท (non - categorical resource room)

เป็นการให้บริการแก่นักเรียนทุกคนที่มีปัญหาแม้จะยังไม่ได้รับการระบุอย่างชัดเจนว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือมีความพิการประเภทใด

4. ห้องเสริมวิชาการแบบเสริมทักษะ (specific - skills resource room)

ให้บริการด้านทักษะพื้นฐานทางการเรียนปกติมักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการอ่านหรือคณิตศาสตร์

5. ห้องเสริมวิชาการแบบเคลื่อนที่ (itinerant resource room)

เป็นการจัดโปรแกรมให้นักเรียนแวะไปใช้บริการในห้องนี้โดยไม่ได้กำหนดเป็นตารางรายวัน ในกรณีของโรงเรียนเล็ก ๆ ซึ่งอยู่ในชนบทที่ห่างไกล อาจจัดครูเสริมวิชาการ คนหนึ่งหมุนเวียนให้บริการแก่โรงเรียนหลาย ๆ โรงเรียน และมีครูมาช่วยบริการให้แก่โรงเรียนเป็นบางวันผลัดเปลี่ยนไปซึ่งอยู่ในลักษณะ “ครูเวียนสอน”

บทบาทและหน้าที่ของครูเสริมวิชาการ

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุด ซึ่งจะทำให้ห้องเสริมวิชาการเป็นบริการที่มีประสิทธิภาพคือครูเสริมวิชาการ

ครูเสริมวิชาการนั้นส่วนใหญ่เป็นนักการศึกษาพิเศษที่ได้รับการฝึกฝนมาแล้วทั้งในด้านการคัดแยก วินิจฉัยและการสอนซ่อมเสริมเด็ก ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

มีผู้สรุปบทบาทหน้าที่ของครูเสริมวิชาการไว้ว่า ครูเสริมวิชาการ จะต้องมีความสามารถในการคัดแยก วินิจฉัย วางแผนการสอน และดำเนินการสอน ทั้งเป็นรายบุคคลและกลุ่มย่อยได้อีกทั้งยังต้องมีความสามารถในการรวบรวมผลและประเมินผลการเรียนของเด็ก ตลอดจนให้คำปรึกษาแก่เด็ก ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น อาสาสมัคร และผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กได้

ศรียา นิยมธรรม

บรรณานุกรม

- ศรียา นิยมธรรม และประภัศร นิยมธรรม. การสอนซ่อมเสริม. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2535.
- Bender, W. N. **Learning Disabilities : Characteristics, Identification, and Teaching Strategies.** 2nd ed. Boston : Allyn and Bacon, 1955.
- D' Alonzo, B. **Educating Adolescents with Learning and Behavior Problems.** Reckville, MD : Aspen Syslines, 1983.
- Deno, E. **Instructional Alternatives for Exceptional Children.** Reston, VA : Council for Exceptional Children, 1973.
- Encyclopedia of Special Education.** Vol. 3 edited by Cecil R. Reynolds and Lester Mann, N.Y : A Wiley Interscience Publication, John Wiley & Sons Inc., 1987.
- Kasik, M. M. "Analysis of the Professional Preparation of the Resource Room Teacher," **Dissertation Abstract International** (University Microfilms International NO. DAO 56766).
- Lerner, J. **Learning Disabilities Theories, Diagnosis, and Teaching Strategies.** 4th ed. Boston : Houghton Mifflin, 1985.
- Mc. Laughlin, J.A. and D. Kelly. "Issues Facing the Resource Teacher," **Learning Disability Quarterly** 5 : 58 - 64 ; 1983.
- Meyer, E.L. **Exceptional Children and Youth.** 2nd ed. Chicago : Love, 1982.
- Paroz, J, Siegenthaler and L.V.Tattum. "A Model for a Middle School Resource Room," **Journal of Learning Disabilities.** 8: 7 - 15 ; 1977.
- Roger, R. "Resource Room : Change Agent or Guardians of the States Quo?" **Journal of Special Education.** 6 ; 355-360 ; 1972.
- Reger, R. "What is a Resource Room Program?" **Journal of Learning Disabilities.** 6 : 609 - 614 ; 1973.
- Sabatino, D.A. "Resource Room : The Renaissance in Special Education," **Journal of Special Education.** 6 : 235 - 348 ; 1972.
- Sindelar, P.T., and E. Deno. "The Effectiveness of Resource Room Programming," **Journal of Special Education,** 12: 17 - 28 ; 1978.
- Wiederholdt, J.L "Planning Resource Rooms for the Mildly Handicapped," **Focus on Exceptional Children,** 5(8) : 1 - 10 ; 1974.